

ความเปลี่ยนแปลงของชนบทในสังคมไทยภาคกลางในวรรณกรรมของวัฒน์ วรรลยางกูร

นางสาว รุ่งตะวัน อ่วมอินทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-5455-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

111561833

RURAL CHANGES IN CENTRAL THAI SOCIETY
IN WAT WANLAYANGKUN'S LITERARY WORKS

Miss Rungtawan Aum-in

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-17-5455-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเปลี่ยนแปลงของชนบทในสังคมไทยภาคกลางในวรรณกรรมของ
 วัฒน์ วรรลยางกูร
 โดย นางสาว รุ่งตะวัน อ่วมอินทร์
 สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลปี บุญขจร

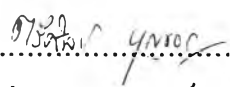
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชา

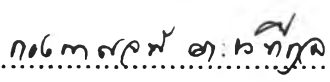

.....คณบดีคณะอักษรศาสตร์
 (ศาสตราจารย์ ดร. ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
 (อาจารย์ ดร. สุระเดช โชติอุดมพันธ์)

อาจารย์ที่ปรึกษา
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลปี บุญขจร)

กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กอังกาญจน์ ตะเวทีกุล)

รุ่งตะวัน อ่วมอินทร์: ความเปลี่ยนแปลงของชนบทในสังคมไทยภาคกลางในวรรณกรรม
ของวัฒน์ วรรณยางกูร(RURAL CHANGES IN CENTRAL THAI SOCIETY IN WAT
WANLAYANGKUN'S LITERARY WORKS) อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. ศรีศิลป์ บุญขจร
จำนวน 181 หน้า. ISBN 974-17-5455-8

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทภาค
กลางในนวนิยายและเรื่องสั้นของวัฒน์ วรรณยางกูร จากนวนิยาย 11 เรื่อง เรื่องสั้น 94 เรื่อง

จากการศึกษาพบว่าวรรณกรรมของวัฒน์ วรรณยางกูร แบ่งเป็น 2 ช่วง ช่วงแรก พ.ศ. 2513-2524
เสนอภาพความเปลี่ยนแปลงของชนบทในสังคมไทยภาคกลางตามทฤษฎีวรรณกรรมเพื่อชีวิต โดย
เสนอว่าสังคมชนบทมีสภาพล่มสลาย ชีวิตของชาวนาชาวลาวไร่และผู้ใช้แรงงานถูกเอารัดเอาเปรียบจาก
นายทุนและเจ้าหน้าที่รัฐที่ประพฤติมิชอบ และอิทธิพลของวัฒนธรรมใหม่จากสังคมเมือง ชนบทมี
สภาพเป็นสังคมที่ถูกกระทำ ผู้เขียนใช้วรรณกรรมชี้นำประชาชนไปสู่สังคมที่ดีกว่าโดยการต่อสู้
เรียกร้องความชอบธรรมในสังคมด้วยพลังมวลชน

วรรณกรรมช่วงที่ 2 (พ.ศ.2525-2541) เสนอภาพความเปลี่ยนแปลงของชนบทในสังคมไทยภาค
กลางที่ได้รับผลกระทบจากวาทกรรมการพัฒนาของรัฐ อันได้แก่ การพัฒนาทางคมนาคม ความเป็น
สังคมเมือง ความเป็นสังคมอุตสาหกรรม ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม อิทธิพลของสื่อและเทคโนโลยี และ
การย้ายถิ่นเข้าไปทำงานในเมือง ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้านค่านิยม วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของ
สังคมชนบท วัฒน์เสนอทัศนะอย่างชัดเจนว่าการที่รัฐมุ่งพัฒนาความเจริญทางวัตถุเพียงด้านเดียว มิได้
เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เขาเสนอแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืนเป็นทางออกในการสร้างสังคม
ชนบทให้เป็นสังคมที่สงบสุขอย่างยั่งยืน

DepartmentComparative Literature..... Student's signature.....
Field of study ...Comparative Literature..... Advisor's signature.....
Academic year...2005..... Co-advisor's signature.....

รุ่งตะวัน อ่วมอินทร์
ศรีศิลป์ บุญขจร

4680199022 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEYWORD: WAT WANLAYANGKUN'S LITERARY WORKS/ CONTEMPORARY THAI LITERATURE/ RURAL CHANGES

RUNGTAWAN AUM-IN: RURAL CHANGES IN CENTRAL THAI SOCIETY IN WAT WANLAYANGKUN'S LITERARY WORKS. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. TRISILPA BOONKHACHORN, Ph.D., 181 pp. ISBN 974-17-5455-8

The objective of this thesis is to analyse rural changes in central Thai society in Wat Wanlayangkun's literary works, comprising 11 novels and 94 short stories.

The research reveals that these works can be divided into 2 periods. The works in the 1970 to 1981, present rural changes in central Thai society in the manner of literature of engagement. These changes cause a general upheaval in rural society, reflecting that Thai farmers are exploited by capitalists and corrupt civil servants amidst the influx of new urban culture. In this phase, the author uses literature as a mean to shown that a better society can be attained if the mass join hands in their fight for justice.

In the second period, from 1982 to 1998, the author's aims are to present rural changes in central Thai society through the lens of the "development discourse" by government. He views that this development discourse leads to materialistic changes, resulting in the development of transportation, urbanization, industrialization, capitalist economy, influential mass media and technology, and a high level of urban immigration. All these factors cause changes in values and ways of life in rural society. For the author, there forms of development are of materialistic, not sustainable nature. Self-Sufficiency economy, the author suggests, will make rural society become happy and stable.

DepartmentComparative Literature..... Student's signature..... *Rungtawan Aum-in*
Field of study ...Comparative Literature..... Advisor's signature..... *Trisilpa Boonkhachorn*
Academic year...2005..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตรีศิลป์ บุญขจร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาและชี้แนะความคิดอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยด้วยความกรุณาโดยตลอด ความเป็น“ครู”ผู้ทุ่มเทของอาจารย์เป็นพลังใจอันยิ่งใหญ่ให้ศิษย์มีความวิริยะอุตสาหะทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สุรเดช โชติอุดมพันธ์ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. กองกาญจน์ ตะเวทีกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยตรวจแก้วิทยานิพนธ์ด้วยความอุตสาหะ ตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนทุนอุดหนุนเพื่อการทำวิทยานิพนธ์ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ สิริกานต์ ผลงาม ขวัญชนก อัมภา ศิริบุญญา สุจินตวงษ์ กัลยาณมิตรผู้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอย่างดี รวมทั้งมีมิตรชาวรรณคดีเปรียบเทียบและชาวทับแก้วที่แสดงความห่วงใยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดาที่เป็นพลังใจสูงสุดและเป็นผู้ปลูกฝังสำนึกดีให้ผู้วิจัยมีความมานะพยายามทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 แนวเหตุผลหรือสมมติฐาน.....	3
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	8
1.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	8
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	13
บทที่ 2 ภูมิหลังและผลงานวรรณกรรมของวัฒน์ วรรณยางกูร.....	14
2.1 ภูมิหลังของวัฒน์ วรรณยางกูร.....	14
2.2 ภูมิหลังทางวรรณกรรมของวัฒน์ วรรณยางกูร.....	19
บทที่ 3 ความเปลี่ยนแปลงของชนบทในสังคมไทยภาคกลางในวรรณกรรมของ.....	34
วัฒน์ วรรณยางกูร ช่วงที่ 1 (พ.ศ.2513-2524) : ตามทฤษฎีวรรณกรรมเพื่อชีวิต	
3.1 ความหมายและลักษณะของวรรณกรรมเพื่อชีวิต.....	34
3.2 ภาพความทุกข์ยากและที่มาของความทุกข์ยากในสังคมชนบท.....	37
3.2.1 การเอารัดเอาเปรียบของนายทุนต่อชาวนาชาวไร่และผู้ใช้แรงงาน.....	37
3.2.2 การข่มเหงของเจ้าหน้าที่รัฐต่อคนชนบท.....	44
3.2.3 ความแตกต่างทางชนชั้นระหว่างคนจนกับคนรวย.....	46
3.2.4 การครอบงำด้วยเงินตราและวัฒนธรรมจากสังคมเมือง.....	50
3.3 การเสนอแนวทางและตัวอย่างสร้างสังคมที่ดีขึ้นด้วยพลังมวลชน.....	56
3.3.1 การต่อสู้ของนักศึกษาเพื่อประชาชน.....	57
3.3.2 การต่อสู้ของคนชนบทกับการกดขี่ข่มเหงของนายทุน.....	66
และเจ้าหน้าที่ของรัฐ	

	หน้า
บทที่ 4 ความเปลี่ยนแปลงของชนบทในสังคมไทยภาคกลางในวรรณกรรมของ	73
วัฒน์ วรรณยางกูร ช่วงที่ 2 (พ.ศ.2525-2541) : กบวาทกรรมการพัฒนาของรัฐ	
4.1 ภาพสังคมชนบทก่อนความเปลี่ยนแปลง : ชนบทสังคมที่สุขสงบ	73
ท่ามกลางความสมบูรณ์ของธรรมชาติ	
4.1.1 สังคมที่ผูกพันกับธรรมชาติ	74
4.1.2 สังคมแห่งการรำวงศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีทางพระพุทธศาสนา...	76
4.1.3 สังคมแห่งความอารีและให้อภัย.....	79
4.2 ภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบทภาคกลาง อันเนื่องมาจาก.....	81
วาทกรรมการพัฒนาของรัฐ	
4.2.1 ความเปลี่ยนแปลงระบบความคิดของคนชนบทจากการยึดถือ	84
ความเชื่อท้องถิ่นมาสู่การให้ความสำคัญกับวาทกรรมการพัฒนา	
4.2.2 ความเปลี่ยนแปลงของชนบทอันเนื่องมาจากการพัฒนา.....	94
การคมนาคม : ถนนเปลี่ยนวิถี สัญญาแห่งการพัฒนา	
4.2.3 ความเปลี่ยนแปลงของชนบทอันเนื่องมาจากการทำให้เป็น.....	100
สังคมเมืองและสังคมอุตสาหกรรม	
4.2.4 ความเปลี่ยนแปลงของชนบทอันเนื่องจากสื่อ : วิทยุโทรทัศน์....	114
สื่อบันเทิงที่เป็นมายา	
4.2.5 ความเปลี่ยนแปลงของชนบทอันเนื่องมาจากระบบเศรษฐกิจ.....	125
ทุนนิยมและการบริโภคนิยม	
4.2.6 ความเปลี่ยนแปลงของคนชนบทอันเนื่องมาจากการย้ายถิ่น	139
เข้ามาทำงานในเมือง : มายาคติชีวิตเมืองหลวง	
4.3 ทางออกของสังคมชนบทท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง : แนวทาง.....	158
เศรษฐกิจพอเพียงและยั่งยืน	
4.3.1 การพึ่งพาภูมิปัญญาและการสร้างชุมชนเข้มแข็ง	159
4.3.2 การดำเนินชีวิตด้วยความพอเพียงและยั่งยืน.....	164
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	172
รายการอ้างอิง.....	176
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	181